

Reality check van het Vlaams industribeleid

Hoorzitting in Commissie Klimaat

Tycho Van Hauwaert, Bond Beter Leefmilieu, 27/09/2022

Groene industriepolitiek

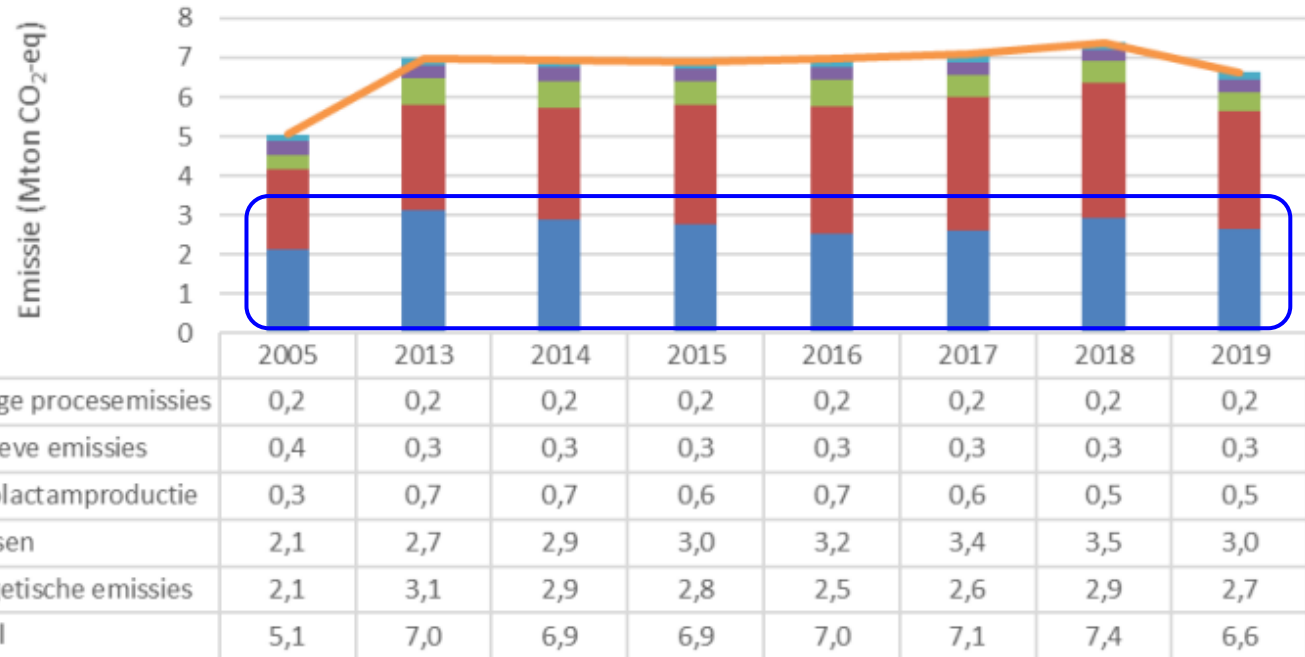
- Industrie & overheid staan voor grote uitdaging komende 3 decennia
- Uitgangspunt: sterke klimaatneutrale industrie die behoeften vervult binnen de draagkracht van de planeet
- Pionier worden ten opzichte van onze buurlanden
- Opportuniteiten zien: nieuwe waardeketens, economische kansen, behoud van jobs & welvaart, nieuwe producten, sociale en technologische innovatie
- Ze draagt bij tot het welzijn van de maatschappij door kosten en baten op evenwichtige en rechtvaardige wijze te delen met die maatschappij

Nood aan 'reality check'

1. Van diepvries tot koelkast: industrieel beleidskader
1. Governance: geen quadruple helix
1. Coördinatie van coherent beleid?
1. Gebrek aan evaluatie en doelstellingen
1. Ad hoc beleid vs holistische blik

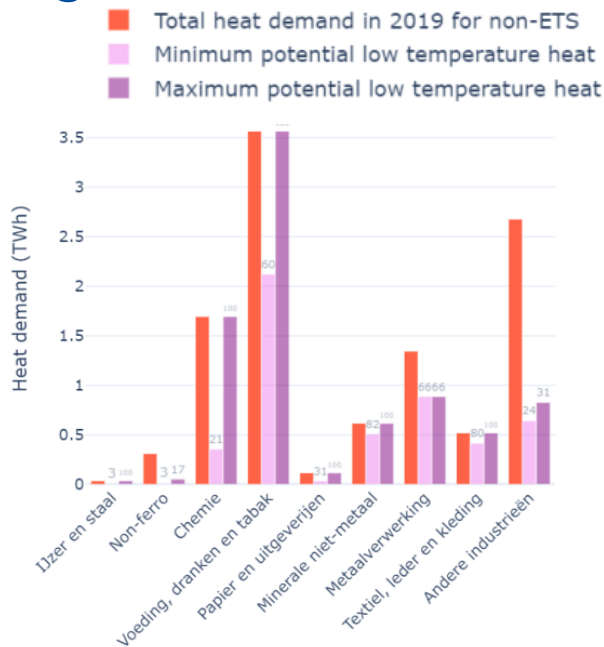
Overzicht emissies sector niet-ETS industrie 2005-2019

Het potentieel is er: vergroening energiedragers

Potentieelstudie van VLAIO:

- ✓ Potentieel: 1,1 miljoen ton CO2 besparing
- ✓ Rendabiliteit & terugverdientijd
- ✓ Van het gas af

Wat is er nog nodig?

- Ondersteuning, kennisdeling...
- Call Groene warmte upgraden
- Overheid met regierol = technologie PUSH

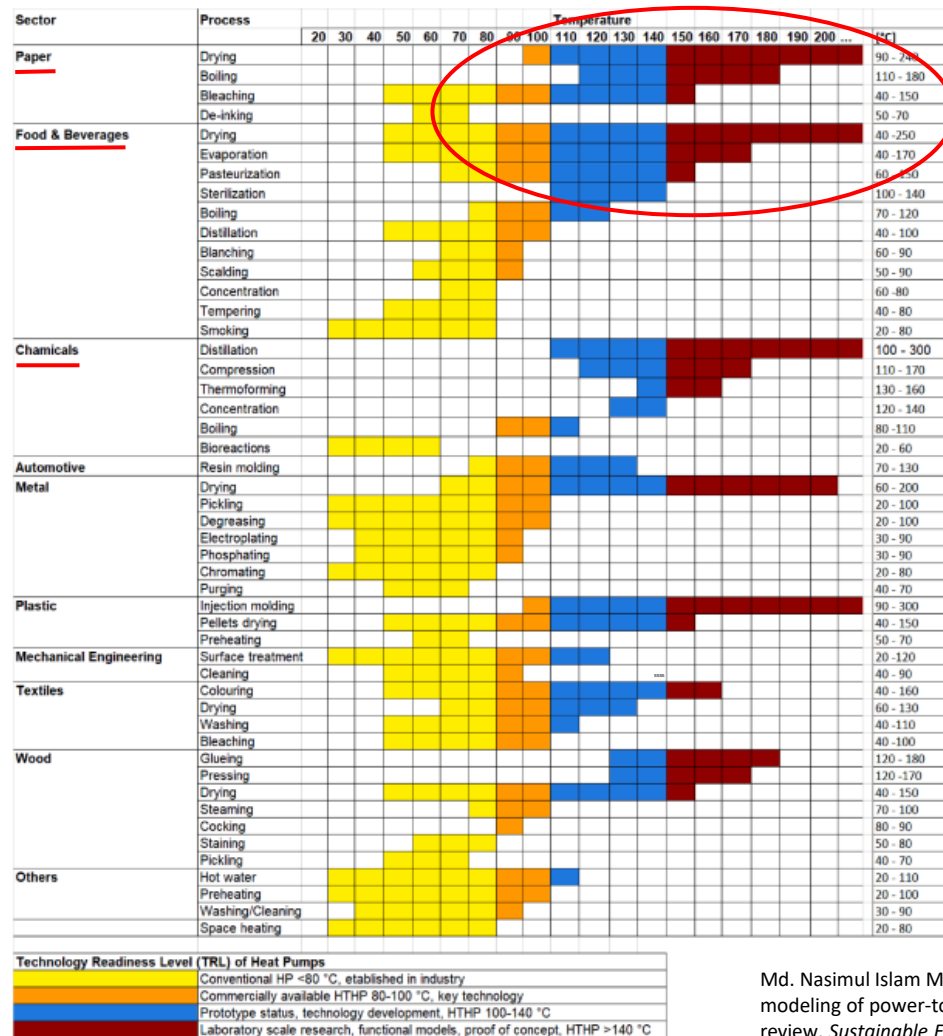
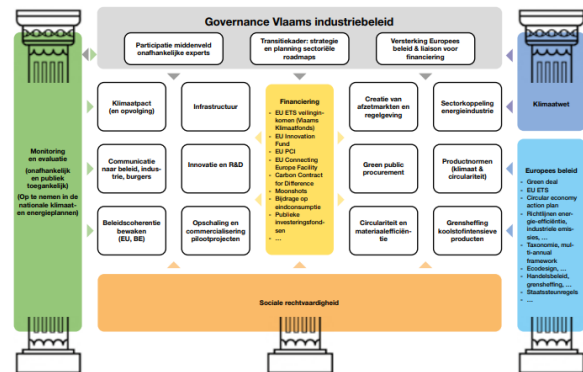

Fig. 6. Overview of industrial processes suitable for heat pumps. Source: [33].

Md. Nasimul Islam Maruf et al. 2022 - Classification, potential role, and modeling of power-to-heat and thermal energy storage in energy systems: A review. *Sustainable Energy Technologies and Assessments*

Naar een offensief industrieel beleid

1. Algemeen
2. Uitbouwen instrumentarium
 - Financieel
 - Klimaat (EBO)
 - Innovatie
3. Circulariteit: vraagzijde maatregelen
 - Ambitieuus beleid met materialenvoetafdruk
 - Scope 3-emissies
 - Waardeketens: niet-ETS in keten van ETS
4. Energie-en infrastructuur vraagstuk

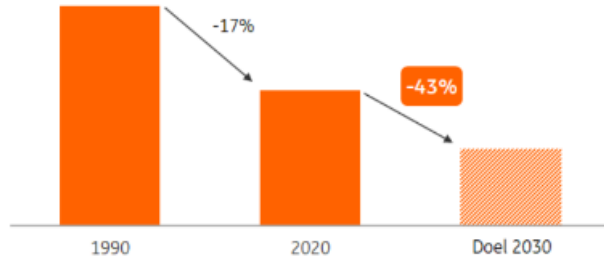
1. Algemeen

- Transparant industrieel beleidskader met beleidsevaluaties
- Focus op link met grondstoffen en vraaggestuurde economie
- Reconversieplannen
- Afstemmen van alle beleids-en financiële instrumenten (innovatie, subsidies...) in lijn met de visie klimaatneutraliteit 2050
- Lidstaatbeleid: keuze op welke industrieën je wilt en welke nieuwe industrieën je wilt ontwikkelen.
- Complementaire rol naast EU beleid
- Maatschappelijke valorisatie van middelen (baten ook voor de samenleving)

Voorbeelden ambitieus beleid buurlanden

Emissies industrie moeten nog 43% dalen richting 2030

Uitstoot broeikasgassen industrie (CO₂-equivalenten) in megaton

Bron: Coalitieakkoord, klimaatakkoord, PBL en emissieregistratie.nl

• Nederland:

- o maatwerk
- o strengere CO₂-taks

• Duitsland:

- o Green procurement
- o Contracts for difference

• Waterstof & CE plannen

• Weglekrisico in niet-ETS is beperkt

- o Al is dit zeer sectorspecifiek

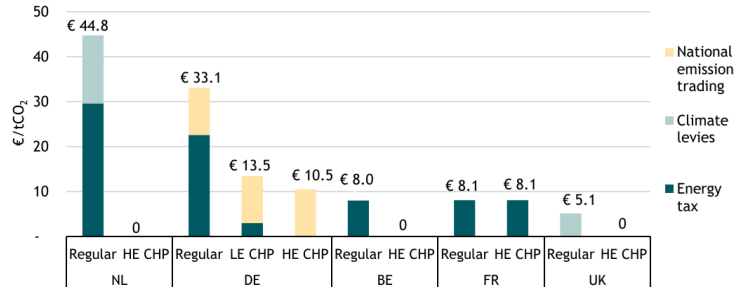

Risk of carbon leakage in Dutch non-ETS sectors

Final report

Trinomics

Figure 5-1 Effective carbon price of pricing instruments on natural gas, when not using CHP in 2022

Source: Trinomics (2022). Based on literature review of country energy taxes and emissions data from the Emissionsregistratie.

Note: IF CHP is low efficiency cogeneration; HE CHP is high efficiency cogeneration.

Race to the bottom ⇒ race to the top

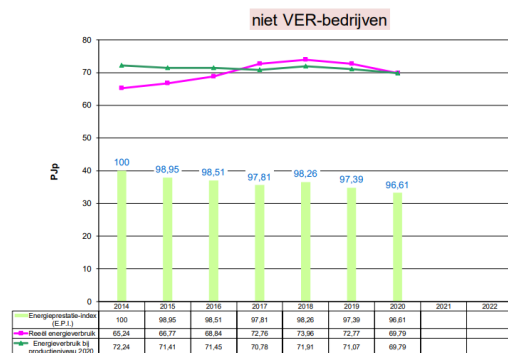
2. Beleidsinstrumentarium - Financieel

- **Coherentie tussen industriële visie, roadmaps en doelstellingen**
 - Inbouwen **conditionaliteit** + toetsingskader (“klimaattoets”)
 - Vervuiler betaalt principe
- **Doelgericht inzetten van schaarse middelen**
 - **evaluatiesysteem**
 - Nieuwe instrumenten: CCfD, opschalingssteun...
- **Maatschappelijke valorisatie: baten voor de samenleving**
 - PMV als **investeringsbank**

INSTRUMENT	BESTEMMING	VRIJSTELLINGEN EN VOORWAARDEN
Bijdrage GS & supercap (Vlaams)	– Ondersteuning groene stroom	– Degressieve schaal – 100% vrijstelling (supercap) indien: – Betaling % btw aan energiefonds – Aansluiten bij EBO, voorleggen energieplan, of voorleggen efficiëntiemaatregelen
Bijdrage WKK (Vlaams)	– Ondersteuning WKK	– Degressieve schaal
Energieheffing of bijdrage energiefonds (Vlaams)	– Calls groene warmte & WKK – GSC/WKK certificaten – REG netbeheerders	– Vast maandelijks tarief per afnamepunt, afhankelijk van spanningsniveau – Hoger tarief voor hoogspanning, geen verhouding tot afname

2. Beleidsinstrumentarium

- **Energiebeleidsovereenkomsten**
 - Connectie nodig tussen **korte en lange termijn**
 - Klimaatroadmaps op termijn **bindend**
 - Onduidelijkheid over inhoud klimaataudits
 - **scope 3 emissies** meenemen
 - uitbreiding met warmte ✓
 - termijn uitbreiding naar circulariteit/materialen

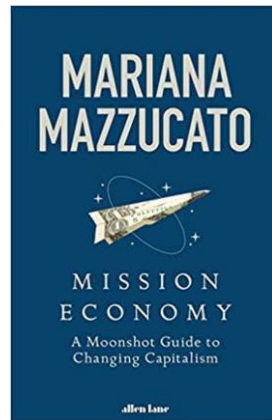

Grafiek 28: Evolutie 2014 – 2020 van het energieverbruik en de E.P.I. voor de niet VER-bedrijven

The IEA recognises the efforts that have been made to support the implementation of energy efficiency measures in industry, including within Article 8 of the EED, requiring large companies to carry out energy audits every four years. The IEA recommends that the next generation of voluntary agreements with industry includes objectives that incentivise investments in carbon-neutral technologies and processes, and leverages opportunities to combine efficiency measures with the deployment of renewable energy and electrification. The IEA also sees a need for Belgium to identify and remove barriers for energy service companies to offer services for energy efficiency projects in the industrial sector. Additionally, it would be beneficial to ensure monitoring and evaluation of all energy-saving measures implemented in all segments for both large companies and SMEs, at the regional level.

2. Beleidsinstrumentarium - Innovatie

- Moonshot innovatieprogramma afstemmen met de Klimaatsprong
- Niet alleen fundamenteel basisonderzoek
- Overheid als katalysator
- Transparant beleid richting 'return on investment'
- Societal Readiness Levels (SRLs)

Vlaanderen moet derde van groene bedrijfssubsidies terugvorderen

BBELGA

DAAN BLEUS | 01 december 2021 | 19:36

Ruim een derde van de groene bedrijfssubsidies die de Vlaamse overheid de voorbije jaren uitkeerde, moest ze terugvorderen. Dat blijkt uit cijfers die Groen-parlementslid Björn Rzoska opvroeg bij minister van Economie Hilde Crevits (CD&V).

Kwart van Vlaamse innovatiesteun gaat naar 25 bedrijven

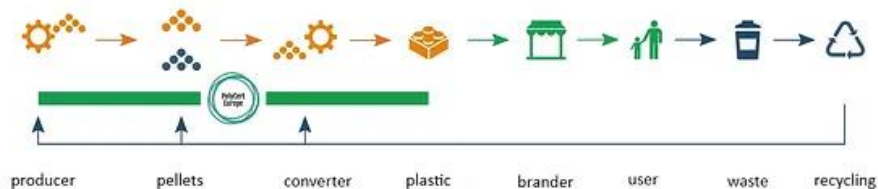
BBELGA

DIETER DIJARDIN, STEPHANE DE SMEDT | 17 april 2021 | 05:00

Van het miljard euro dat de Vlaamse regering de jongste vijf jaar in innovatiesteun pompte, is een kwart naar 25 grote bedrijven gevloeid. Maar de kentering is ingezet, zegt Vlaio. 'Vorig jaar ging de helft van de middelen naar kmo's.'

3. Link met waardeketens

- **Ambitieuus beleid via materialenvoetafdruk (-30% tegen 2030)**
 - Circulaire economie is noodzakelijk om klimaatdoelstellingen te halen (energie-efficiëntie, autonomie, grondstoffen...)
- **Waardeketendenken centraal zetten**
 - ETS en niet-ETS zijn aan elkaar verbonden
- **Maatregelen nemen aan de vraagzijde:**
 - standaarden inzetten
 - as-a-service omarmen
 - **groen aanbestedingsbeleid**
- **Scope 3-emissies**

4. Energie-en infrastructuur

- **Scheve verhoudingen houden status quo in stand**
 - Degressieve facturen
- **Zoals voor huishoudens speelt voor ondernemingen de ratio gas: elektriciteit belangrijke rol**
 - Structureel op te lossen
 - Coëfficiënt of performance ~ 3
- **Verdere maatregelen:**
 - investeringen in hernieuwbare energie

factor = 6 | 2,5

4. Energie-en infrastructuur

- **Infrastructuur voor de transitie wordt belangrijk**
- **Maak van Ventilus een prioriteit: ondernemers vragen dit**
- **Infrastructuursstrategie:**
 - voorbeeld MIEK in NL: industrie maakt haar huiswerk
 - meerjarenplan met prioriteiten

Ondernemers verhogen druk op Demir: 'Bouw Ventilus snel bovengronds' 08/06/2022 om 11:40 door Peter De Lobel

Een coalitie van werkgevers, havens en Bond Beter Leefmilieu vraagt dat de Vlaamse Regering knopen doorhak over het Ventilusdossier, de hoogspanningsverbinding die stroom van windparken op de Noordzee naar consumenten en bedrijven in het binnenland zal brengen. We beseffen dat dit een moeilijk dossier is, maar Ventilus is noodzakelijk voor het klimaat én voor de groene economie in ons land.

Foto: Fred Dierckx

Bouw Ventilus nu. En doe het bovengronds. Dat is de boodschap die twintig sector- en werkgeversorganisaties vandaag doen in een open brief. Zij vrezen investeringen mis te lopen doordat een beslissing uitblijft. De druk op de Vlaamse regering en minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) wordt daarmee verder opgevoerd.

'Als het de Vlaamse regering menens is met haar ambitie voor een innovatief én duurzaam Vlaanderen waar welvaart belangrijk is, dan maakt ze de weg vrij voor een bovengronds Ventilus', schrijven de Vlaamse ondernemers. Het gaat onder meer om Voka, Agoria, Comes, de Vlaamse Confederatie Bouw, Febiac en de Vlaamse Havenvereniging. Zij willen liever vandaag dan morgen een beslissing in het heikele dossier. 'Zoals een mens moet ademen, hebben ondernemingen stroom nodig. En bij voorkeur koolstofarme stroom.'

Deze sectoren bewijzen dat de omslag kan

Met nieuwe ovens bakt Vondelmolen groenere peperkoek

©Emy Elleboog

WIM DE PRETER | 23 april 2021 06:00

Vanden steenbakkerij wordt groenere en duurzamer.

De baksteenproducent Vandersanden gaat nog niet over tot de sluiting van zijn ovens. De Limburgse groep deelt haar klanten donderdag wel een 'substantiële' prijsverhoging mee. Verdere maatregelen neemt Vandersanden in functie van de reactie van klanten daarop. 'Als de vraag zakt, zullen we overwegen een oven stil te leggen op locaties waar we verschillende ovens hebben', zegt CEO Rudi Peeters. In België heeft het bedrijf daarvoor evenwel geen plannen.

Bilzense steenbakker heeft opvallend wapen tegen hoge kosten en energieverbruik

Rudi Peeters en Nathali Donatz. "Wij geven onze klanten negen maanden prijsgarantie op hun order. Dus geen dagprijzen en ook geen verrassingen." — © Karel Hemerijckx

BILZEN - De Limburgse steenbakker Vandersanden wil tegen het einde van het jaar in al zijn fabrieken smalle bakstenen kunnen produceren. "De smalle baksteen kost minder energie en minder grondstoffen", zeggen CEO Rudi Peeters en directeur marketing Nathali Donatz.

Guido Cloostermans
Woensdag 31 augustus 2022 om 03:00

Home > Nieuws > Chemische industrie: verduurzamingsopgave niet uit oog verliezen in energiecrisis

20.09.2022

Chemische industrie: verduurzamingsopgave niet uit oog verliezen in energiecrisis

Reactie op Miljoenennota van Koninklijke VNCI | Vandaag heeft het kabinet de Miljoenennota aangeboden aan de Tweede Kamer. De VNCI vindt het verstandig dat het kabinet vol blijft inzetten op de ambitieuze koers voor verduurzaming van de industrie die in het regeerakkoord is afgesproken, en waarmee de chemische sector al een eind op weg is. Tegelijkertijd maken wij ons door de energiecrisis ernstige zorgen over de concurrentiepositie van Nederlandse chemische productiebedrijven.

Na de reality check, de vooruitzichten

- Bedrijven moeten de transformatie aangaan: emissiereducties zijn nodig
- Op termijn is op-gas-steunende industrie niet duurzaam
- Er is heel wat potentieel om energiedragers te vergroenen
- Overheid moet dit faciliteren

⇒ Maak werk van een coherent industrieel beleidskader

Bedankt!

Bond Beter Leefmilieu

**Tweekerkenstraat 47
1000 Brussel**

02 282 19 49

tycho.vanhauwaert@bblv.be